

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ
Кнеза Милоша 20
Београд

ИНФОРМАЦИЈА

о начину сертификавања производа старих и уметничких заната, односно послова домаће радиности и вођењу посебне Евиденције тако издатих сертификата

Правни основ

Сектор за привредна друштва и привредне регистре Министарства привреде надлежан је за спровођење Правилника о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, начину сертификавања истих и вођењу посебне евиденције издатих сертификата („Службени гласник РС”, број 118/25), који је донео министар надлежан за послове привреде, на основу члана 88. став 4. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18, 95/18, 91/19, 109/21 и 19/25).

Зашто је битан поступак добијања сертификата?

Привредни субјекти се региструју за обављање одређене врсте делатности у Регистру привредних субјеката Агенције за привредне регистре, тако што се делатности одређују према Класификацији делатности, као општем стандарду према којем се врши разврставање јединица разврставања (привредна друштва, предузетници и др.) у делатности, сходно Закону о класификацији делатности („Службени гласник РС”, број 104/09) и Уредби о класификацији делатности („Службени гласник РС”, број 54/10). Овим прописима дефинисане су категорије Класификације (сектор, област, грана и група) према делатностима коју субјект, као претежну, обавља, са шифром и описом делатности, али без прецизирања начина обављања делатности.

У том смислу, извод из Регистра привредних субјеката, односно решење о регистрацији истог, сходно поменутиим законским одредбама не садржи **начин** обављања делатности, **већ само врсту** делатности из Закона о класификацији делатности и Уредбе о класификацији делатности, док се начин обављања делатности, када су у питању стари и уметнички занати и послови домаће радиности доказује сертификатом Министарства привреде, којим се прецизира регистрована делатност привредног субјекта, начином обављања исте делатности, као и врстом производа који се израђују.

Поступком добијања сертификата употпуњује се поступак регистрације оних привредних субјеката у односу на **начин** обављања делатности и **врсту производа**, јер се тиме прецизира да привредни субјект своје **производе** израђује на стари, традиционални начин, ручно или претежно ручно. Тиме се поступак регистрације субјекта употпуњује и заокружује врстом производа и начином израде истих.

Овим се поступак регистрације привредних субјеката не усложњава, јер добијање наведеног сертификата није услов за упис привредног субјекта у Регистар привредних субјеката, нити је то законска обавеза привредног субјекта, који је већ регистрован. Самим тим, поступак регистрације се на овај начин додатно не оптерећује, јер привредни субјект који је већ регистрован нема обавезу да покрене исти поступак и може потпуно легално да обавља регистровану делатност. Међутим, уколико привредни субјект жели да своје производе, у односу на начин производње, посебно истакне и додатно означи, онда то чини покретањем поступка сертификације код Министарства привреде. При томе посебно напомињемо да привредни субјект у поступку сертификације, изузев републичке административне таксе, не сноси било какве додатне трошкове (подвозни трошкови, дневнице за представнике Министарства и др.).

Са овако издатим сертификатом привредни субјект може да оствари одређене погодности и значајне подстицаје, како у складу са републичким, тако и са прописима локалне самоуправе. У том смислу, указујемо на неке од њих:

- уколико је ималац сертификата предузетник који се определио да приход од самосталне делатности плаћа паушално, добијањем сертификата стиче право да износ обрачунатог паушалног пореза буде умањен, у складу са одредбама Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности („Службени гласник РС”, бр. 94/19, 96/19-испр, 156/20, 141/22 и 89/23);

- Уредбом о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Службени гласник РС”, бр. 32/21, 117/21, 51/22 141/22 и 85/23), послови из Правилника о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, начину сертифицивања истих и вођењу посебне евиденције издатих сертификата, осим каменорезачког заната из члана 2. став 2. тачка 26) тог правилника, дефинисани су као делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја;

- Уредбом о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давања у закуп ствари у јавној својини, односно прибављања и уступања искоришћавања других имовинских права, као и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда („Службени гласник РС”, бр. 16/18 и 79/23), прописано је (између осталог) да се лицима која обављају делатност старих заната, уметничких заната и послова домаће радиности одређених Правилником о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, начину сертифицивања истих и вођењу посебне евиденције издатих сертификата, може дати у закуп пословни простор, уз обавезу плаћања закупнине у висини од 10% од процењене тржишне висине закупнине.

Ток поступка

Сходно члану 8. Правилника, поступак сертификације покреће се подношењем захтева (који нема посебно прописану форму), уз који се прилаже доказ да је предузетник, односно други субјект регистрован код надлежног органа, фотографије производа или групе производа за сертифицивање, као и доказ о уплати прописане републичке административне таксе. Услов за започињање поступка сертификације јесте да је предузетник односно други субјект активан, као и да сертифицивање тражи за делатности из члана 2. до 6. Правилника, која је регистрована као претежна у седишту субјекта, или простору ван седишта (издвојено место предузетника), односно у простору регистрованог огранка правног лица.

Чланом 9. Правилника је прописано да, када се на основу достављене документације (канцеларијска провера) утврди да су испуњени услови из члана 8. став 2. Правилника, приступа

се непосредној теренској провери испуњености истих услова на лицу места код подносиоца захтева.

Овај поступак подразумева непосредни увид представника Министарства у начин израде производа самосталним личним радом предузетника, односно запослених у случају када је у питању привредни субјект који има својство правног лица, како би се у сваком конкретном случају утврдило да се одређени производи заиста израђују од стране предузетника лично, односно од стране запослених у привредном субјекту које има статус правног лица и који тражи сертификацију, као и да се израђују под условима, на начин и од материјала који су прописани Правилником, као и правилима струке за конкретне делатности, те да испуњавају све друге прописане услове потребе за конкретне делатности, како би се такви производи могли уврстити у производе старог, односно уметничког заната или производа домаће радиности.

Када је у питању предузетник, напомињемо да Закон о привредним друштвима, чланом 83. став 1. уређује правну форму обављања делатности предузетника, као пословно способног физичког лица, који обавља делатност у циљу остваривања прихода и које је као такво регистровано у складу са Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Службени гласник РС”, 99/11, 83/14, 31/19 и 105/21), у ком се случају наведени послови, као претежна делатност радње, обављају и производи израђују од стране предузетника лично – непосредно.

Уколико за предузетника раде и друга лица (као „допуна” у раду предузетника, с тим што они не могу преузети основну улогу предузетника и уместо њега обављати израду производа у целини, јер у том случају не би била у питању делатност предузетника, већ евентуално привредна делатност другог организационог облика привредног друштва) тада у смислу члана 89. став 8. поменутог Закона о привредним друштвима иста лица морају бити у радном односу код предузетника или радно ангажована од стране предузетника по другом правном основу у складу са законом. У том смислу, уколико у обављању делатности предузетник користи и рад других лица, потребно је да уз захтев достави и доказе о радно ангажованим лицима која раде на изради производа за које тражи сертификацију (имена радно ангажованих лица, са доказом о правном основу њиховог радног ангажовања).

Када је у питању привредно друштво, односно занатска задруга, тада се прилажу докази о запосленима у том привредном друштву, односно задругарима у задрузи, који раде на пословима непосредне израде производа за које се тражи сертификација.

Свечана форма сертификата

Поред званично издатог акта у форми сертификата, Министарство издаје и свечану форму сертификата, као посебан вид подстицаја, подршке и значаја који се придаје очувању старих и уметничких заната и послова домаће радиности. Изглед и садржај свечане форме прописани су Правилником.

Свечане форме сертификата се додељују периодично, у зависности од броја сертификата, а о чему се носиоци сертификата благовремено обавештавају. Свечана форма сертификата не служи за остваривање права на одређене погодности и олакшице које су за имаоце сертификата прописане посебним прописима, већ има процедурално-церемонијални карактер, с обзиром да се сва права остварују на основу већ издатог сертификата, као званичног акта Министарства. У том смислу, периодичном доделом свечане форме сертификата не утиче се на динамику остваривања одређених права, односно стицања одређених олакшица.

Свечана форма сертификата се израђује у два формата (А3 и А4), о трошку Министарства, тако да носиоци сертификата по овом питању не сnose било какве трошкове.

Временско ограничење важења издатог сертификата

Правилником је прописано да издати сертификат важи десет година рачунајући од дана издавања, а прописани су и случајеви у којима сертификат престаје да важи пре наведеног рока, као и поступак за поновно издавање или продужење важности сертификата за наредни период. Ово из разлога контроле и увида у начин обављања делатности у области старих и уметничких заната и послова домаће радиности са циљем одржавања континуитета у начину производње, односно заштите оних који наведене занате и послове обављају у складу са Правилником.

Евиденција издатих сертификата

У складу са одредбама Правилника, Министарство води и редовно ажурира Евиденцију издатих сертификата, која је објављена на интернет страни Министарства, и у том смислу доступна свим заинтересованим субјектима.

Напомена за пољопривредна газдинства и удружења:

Чланом 83. став 3. Закона о привредним друштвима прецизирано је да индивидуални пољопривредник није предузетник, осим ако посебним законом није другачије уређено. То даље значи да носилац пољопривредног газдинства на основу потврде о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава који води Управа за аграрна плаћања, не може покренути поступак сертификације, нити бити носилац сертификата.

Исто се односи и на различита удружења, као непрофитне организације (удружење за развој, неговање и очување старих, традиционалних заната и сл.) која имају статус правног лица, али не и статус привредног субјекта, уз напомену да нема правних сметњи да се захтевом за сертификацију Министарству обрате чланови, односно оснивачи таквих удружења појединачно, уколико своје пословање у односу на израду предмета старих и уметничких заната, односно домаће радиности, организују сходно одредбама Закона о привредним друштвима (тако што би се регистровали у Регистру привредних субјеката Агенције за привредне регистре као предузетници, или тако што би регистровали привредно друштво).

Изузетно, сходно члану 37. Закона о удружењима („Службени гласник РС” бр. 51/09, 99/11-др. закон и 44/18-др. закон), удружење, као непрофитна-недобитна организација, може непосредно да обавља и привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности, под следећим условима: 1) да је делатност у вези са његовим статутарним циљевима; 2) да је делатност предвиђена статутом; 3) да је делатност мањег обима, односно да се делатност обавља у обиму потребном за остваривање циљева удружења. Ова делатност уписује се у Регистар привредних субјеката и обавља се у складу са прописима којима је уређена област у коју спадају активности које се обављају. Удружење може отпочети са непосредним обављањем овакве делатности тек након уписа делатности у наведени регистар. У том смислу, и ова категорија правних лица може покренути поступак сертификације.

Резиме

- поступак се покреће захтевом регистрованог привредног субјекта. Захтев се подноси Министарству привреде, Београд, Кнеза Милоша 20;

- уз захтев се прилаже фотокопија решења о регистрацији у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре, фотографије производа или групе производа за сертификавање, као и подаци о запосленима уколико их има;

- уколико је захтев комплетан, подносиоцу се даје упутство о плаћању републичке административне таксе, а уколико су потребне извесне допуне, усаглашавања и сл. подносиоцу се дају писана упутства за уређење захтева;

- након тако уређеног захтева, представници Министарства, изласком на лице места, врше непосредан увид (теренску проверу) у начин израде производа привредног субјекта, након чега се, уколико су испуњени сви прописани услови, као и услови струке за конкретне делатности, издаје сертификат у форми званичног документа државног органа, док се свечана форма сертификата издаје накнадно и за исту се не плаћа посебна административна такса нити било која друга накнада;

- издати сертификат се уписује у Евиденцију издатих сертификата коју води Министарство привреде и која је јавно доступна на интернет страни Министарства;

- уколико прописани услови нису испуњени, исто се констатује и о томе се привредни субјект одмах обавештава. У обавештењу се посебно указује да када привредни субјект испуни прописане услове, односно уколико дође до промена у начину обављања делатности, привредни субјект може поднети нови захтев ради покретања новог поступка сертификације.